REPUBLIKA HRVATSKA
Trgovački sud u Zagrebu
Zagreb, Kennedyev trg 11

P-1362/2023

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Trgovački sud u Zagrebu, po sucu mr. sc. Maji Josipović, u pravnoj stvari tužitelja Druga fundacija SPV d.o.o., OIB 25132169807, Zagreb, Lonjička ulica 2A, kojeg zastupa punomoćnik Valentina Božiček, OIB: 30778258925, odvjetnica u Odvjetničkom društvu Dragičević i Partneri d.o.o. iz Zagreba, Palmotićeva 60/II, protiv tuženika ZAGREBAČKA BANKA d.d., Zagreb, Trg bana Josipa Jelačića 10, OIB: 92963223473, kojeg zastupa punomoćnik Kruno Knežević, OIB: 25886109459, odvjetnik u Odvjetničkom društvu Metelko, Knežević & Partneri d.o.o. iz Zagreba, Lopašićeva 6, radi isplate, nakon održane javne glavne rasprave zaključene 24. rujna 2026. godine u prisutnosti punomoćnika tužitelja i punomoćnika tuženika, s danom objave 02. studenog 2026.,

p r e s u d i o j e :

I/ Nalaže se tuženiku isplatiti tužitelju iznos od 3.770,27 € zajedno sa zakonskom zateznom kamatom, tekućom od dana 12.06.2023. godine do isplate po stopi koja se određuje do 29. prosinca 2023. godine za svako polugodište, uvećanjem kamatne stope koju je Europska središnja banka primijenila na svoje posljednje glavne operacije refinanciranja koje je obavila prije prvog kalendarskog dana tekućeg polugodišta za tri postotnih poena, a od 30. prosinca 2023. godine pa do isplate po stopi koja se određuje, za svako polugodište uvećanjem referentne stope za tri postotnih poena, pri čemu se za prvo polugodište primjenjuje referentna stopa koja je na snazi na dan 01. siječnja, a za drugo polugodište referentna stopa koja je na snazi 01. srpnja te godine, a referentna stopa je kamatna stopa koju je Europska središnja banka primijenila na svoje posljednje glavne operacije refinanciranja ili granična kamatna stopa proizašla iz natječajnih postupaka za varijabilnu stopu za posljednje glavne operacije Europske središnje banke, u roku od 15 dana.

II/ Odbija se tužbeni zahtjev kao neosnovan u dijelu koji glasi:

„Nalaže se tuženiku isplatiti tužitelju novčanu tražbinu u iznosu od 12.213,60 EUR sa zateznim kamatama koje teku od 1. listopada 2015. do isplate u roku od 15 dana."

III/ Odbija se tužbeni zahtjev kao neosnovan u dijelu koji glasi:

"Nalaže se tuženiku isplatiti tužitelju novčanu tražbinu u iznosu od 8.044,16 EUR sa zateznim kamatama od 01.10.2015. godine do isplate u roku od 15 dana.".

IV/ Odbija se tužbeni zahtjev kao neosnovan u dijelu kojim potražuje zakonsku zateznu kamata na iznos od 3.770,27 € od 01. listopada 2015. do 11.06.2023.

V/ Nalaže s tužitelju, u roku od 15 dana naknaditi tuženiku prouzročeni trošak ovog parničnog postupka u iznosu od 2.401,00 €.

VI/ Odbija se tuženik djelomično sa zahtjevom za naknadu parničnog troška u iznosu od 1.099,00 € kao neosnovan.

Obrazloženje

1. Tužitelj je 12. lipnja 2023. podnio tužbu protiv tuženika. U tužbi i kasnije tijekom postupka je naveo da su korisnik kredita (Ivo Lukić) i tuženik sklopili ugovor o kreditu 19.11.2007. kojim je odobren kredit u valuti CHF. Tužitelj je sklopio ugovor o cesiji s korisnikom kredita kojim mu je ustupljena tražbina prema tuženiku po osnovi ništetnosti odredbe o vezanju glavnice ugovora za valutu švicarski franak. Navodi da je na temelju ugovora korisniku kredita stavljeno na raspolaganje iznos od 205.760,79 CHF u kunskoj protuvrijednosti, obračunato po srednjem tečaju kreditora na dan korištenja kredita. Navodi da je za vrijeme trajanja ugovornog odnosa tečaj više puta mijenjan na štetu korisnika kredita. Navodi da je presudom Trgovačkog suda u Zagrebu P-1401/12 koja je potvrđena presudom Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske Pž-6632/17 utvrđeno da je tuženik u razdoblju od 1. siječnja 2004. do 31. prosinca 2008. povrijedio kolektivne interese i prava potrošača, korisnika kredita, koristeći ništetne i nepoštene odredbe u ugovorima o potrošačkom kreditiranju na način da je ugovorena valuta uz koju je vezana glavnica – švicarski franak kao i promjenjivu kamatnu stopu u skladu s jednostranom odluke banke, čime je tuženik postupio protivno Zakonu o zaštiti potrošača. Slijedom navedenog potražuje pretplatu po valutnoj klauzuli s pripadajućim zakonskim zateznim kamatama. Korisnik kredita i banka su sklopili Dodatak dana 26.01.2016. kojim je izvršena konverzija. Tijekom postupka je učinio nespornim da su stranke zaključile Dodatak ugovoru o kreditu kojim je izvršena konverzija kredita i kojim je utvrđena pretplata, no smatra da je pretplata po ugovoru o kreditu bila puno veća.

2. Tuženik je podnio odgovor na tužbu u kojem je istaknuo prigovor nedostatka aktivne legitimacije. Navodi da tužitelj kao pravna osoba nije potrošač te da prema odredbi čl. 80. Zakona o obveznim odnosima vjerovnik ne može na trećega prenijeti tražbinu koja je strogo osobne naravi ili koja se po svojoj naravi protivi prenošenju na drugog. Navodi da prema odredbi čl. 138.a Zakona o zaštiti potrošača utvrđenja iz postupka kolektivne zaštite mogu se primijeniti samo u postupcima koje potrošač osobno pokrene radi naknade štete koja mu je uzrokovana postupanjem tuženika. Spori da bi i korisnik kredita imao status potrošača. Navodi da je dodatkom ugovora o konverziji izvršena konverzija predmetnog kredita u skladu s prisilnim odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju („Narodne novine“ broj: 102/15). Postupajući po odredbama čl. 19.c. st. 1. toč. 2. tog zakona tuženik je korisniku kredita ponudio konverziju predmetnog ugovora, a koju je konverziju korisnik kredita dobrovoljno prihvatio. Navedenim Dodatkom stranke su sporazumno izmijenili kreditnu obvezu tužitelja čija je glavnica bila vezana za valutnu klauzulu u CHF na način da je ugovorena promjenjiva kamatna stopa također je i promijenjena valuta uz koju je bila vezana glavnica kredita u valutu EUR te je utvrđen ostatak glavnice nakon konverzije kao i daljnja otplata duga. Navodi da je u oglednom sporu koji se vodio pod brojem Gos-1/19 rješenjem od 4. ožujka 2020. potvrđena valjanost dodatka ugovoru kojim je provedena konverzija, a poziva se i na odluke VSRH Rev 1014/18 kao i na odluke EU Suda. Napominje kako dodatak ugovora o kreditu sklopljen na temelju posebnog zakona ZIDZPK/15 i voljom stranaka, proizvodi pravne učinke od samoga početka i valjan je. Njime je stvorena nova pravna osnova

koja svoje izvorište ima u prisilnom propisu i koja uspostavlja ravnotežu između korisnika kredita kao potrošača i tuženika kao trgovca. Tužitelj kao korisnik kredita u CHF nema pravni interes utvrđivati ništetnim odredbe osnovnog ugovora o promjenjivoj kamatnoj stopi i/ili valutnoj klauzuli, niti posljedično potraživati bilo kakva navodna obeštećenja s te osnove. Korisnik kredita je prihvatom konverzije odnosno sklapanjem Dodatka pristao biti korisnik kredita s valutnom klauzulom u EUR od početka ugovornog odnosa, te ga stoga treba promatrati isključivo kao korisnika kredita u EUR-ima, koji se ne može pozivati na odluke iz kolektivnog spora, a sve iz razloga što se kolektivni spor odnosi samo na CHF korisnike kredita. Također navodi da tužitelj nema pravo na isplatu navodne razlike glavnice jer to nije iznos koji je tužitelj tijekom otplate kredita po CHF partiji kredita više platio već je on posljedica sklapanja Dodatka ugovora o kreditu kojim je izvršna konverzija. Istaknuo je prigovor zastare te spori tijek zateznih kamata kao i visinu te predlaže da se uzmu negativne razlike odnosno razlike između stvarno plaćenih anuiteta i anuiteta prema otplatnom planu iz Ugovora o kreditu, a koji su tijekom određenih razdoblja otplate kredita bili u nižem iznosu od anuiteta predviđenih otplatnim planom.

3. Tijekom dokaznog postupka sud je izvršio uvid u Obavijesti (list 6-7, 48, 50-51, 135, 260 spisa), Ugovor o ustupu/prijenosu tražbine (list 8-13 spisa), Ugovor o kreditu (list 14-20 spisa), Dodatak Ugovoru o kreditu (list 21-27 spisa), sudska praksa (list 29-43, 90-111, 113-134, 137-203, 207-245, 275-285, 287-320, 421-432, 531-662, 680-743 spisa), Izvadak iz zapisnika (list 112, 286 spisa), dopis (list 136 spisa), izvještaj o kalkulatoru za provedbu konverzije kredita (list 204-206 spisa), stručne članke (list 321-394 spisa), dopis s izračunom konverzije i prijedlogom izmjene ugovora o kreditu (list 454-465 spisa), pregled promjena kamatnih stopa (list 466-467 spisa), prometi po kreditu (list 468-484 spisa), priopćenje Građanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu (list 530 spisa), saslušao je svjedoka Ivu Lukića (list 402-403 spisa) te je proveo financijsko vještačenje po vještaku Darku Prpiću (list 488-502, 663-664 spisa).

4. Sve izvedene dokaze sud je ocijenio primjenom odredbe čl. 8. Zakona o parničnom postupku ("Narodne Novine" broj: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13, 70/19, 80/22, 114/22, 155/23, 146/25 dalje: ZPP) te je utvrdio da je tužbeni zahtjev djelomično osnovan.

5. Predmet spora je tužiteljev zahtjev za isplatu preplaćenih iznosa po osnovi ništetnosti odredbi ugovora o kreditu o valutnoj klauzuli.

6. Iz ugovora o ustupu tražbine utvrđeno je da su Ivo Lukić i tužitelj sklopili ugovor o ustupu tražbine 6. lipnja 2023. Čl. 1. i 2.1. ugovora o ustupu tražbine ugovoreno je da Ivo Lukić ustupa tužitelju novčanu tražbinu prema tuženiku nastalu po osnovi ništetnih odredbi ugovora o kreditu sklopljenog između njega i tuženika.

7. Tražbina iz čl. 2.1 ugovora o ustupu potraživanja je odrediva, tj. činidba koja je predmet ustupa je odrediva, bez obzira na to što u čl. 2. ugovora o ustupu tražbine nije naveden konkretan novčani iznos. Ugovor o ustupu tražbine sadrži podatke o vjerovniku, dužniku i pravnom temelju tražbine koja se ustupa te je vidljivo da se ustupa cjelokupna tražbina ustupitelja prema tuženiku po osnovi ništetnih odredbi predmetnog ugovora o kreditu. Takvim naznačivanjem predmeta cesije činidba je odrediva jer je ustupljena cjelokupna tražbina, vidljivo je koja tražbina je ustupljena, a visina te tražbine se može utvrditi.

8. Nije osnovan tuženikov prigovor nedostatka aktivne legitimacije koji tuženik temelji na tvrdnji da je tražbina potrošača strogo osobne naravi pa da ne može biti predmet ustupa.

9. Odredbom čl. 80. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" broj: 35/05, 41/08, 78/15, 29/18, 156/22, 145/23, 155/23 – dalje: ZOO) propisano je da vjerovnik može ugovorom sklopljenim s trećim prenijeti na ovoga svoju tražbinu, osim one čiji je prijenos zabranjen zakonom ili koja je strogo osobne naravi, ili koja se po svojoj naravi protivi prenošenju na drugoga.
10. Suprotno tuženikovim navodima, tražbina koja je predmet ugovora o ustupu potraživanja nije strogo osobne naravi bez obzira na to što je ustupitelj potrošač sukladno čl. 3. t. 1. Zakona o zaštiti potrošača ("Narodne novine" broj: 96/03 – dalje: ZZP) koji je bio na snazi u vrijeme sklapanja ugovora o kreditu, a primatelj je pravna osoba (dakle, nije potrošač). Tražbina koja je predmet ustupa je novčana tražbina, a novčane tražbine nisu strogo osobne naravi neovisno o svojstvu ustupitelja kao potrošača, niti se njihova narav protivi ustupu.
11. Promjena u osobi vjerovnika ne utječe na identitet tražbine pa nije odlučno to što je ustupitelj potrošač, a primatelj nije. Identitet tražbine ustupom nije promijenjen što proizlazi iz odredbe čl. 84. st. 1. ZOO-a kojom je propisano da primatelj ima prema dužniku ista prava koja je ustupitelj imao prema dužniku do ustupanja. Dakle, novčana tražbina potrošača na temelju potrošačkog ugovora zadržava takvo svojstvo i nakon ustupa tražbine osobi koja nije potrošač. To znači da se i u odnosu tužitelja kao primatelja te tražbine i tuženika kao dužnika primjenjuju propisi koji se odnose na zaštitu potrošača, pa tako i pravomoćne presude u kolektivnom sporu za zaštitu potrošača.
12. Nadalje, i Europski sud zauzima takvo pravno stajalište u presudi C-383/18 od 23. svibnja 2019. koji je u točki 20. obrazloženja zauzeo sljedeće stajalište: "Uvodno valja pojasniti kako okolnost da se sporovi u glavnom postupku vode isključivo između prodavatelja robe ili pružatelja usluga ne predstavlja prepreku primjeni Direktive 2008/48 o ugovorima o potrošačkom kreditu. Naime, kao što je to naveo nezavisni odvjetnik u točki 24. svojeg mišljenja, područje primjene te direktive ne ovisi o identitetu stranaka u predmetnom sporu, nego o svojstvu stranaka ugovora o kreditu. Međutim, u ovom slučaju potraživanja koja su predmet sporova u glavnom postupku proizlaze iz triju ugovora o potrošačkom kreditu sklopljenih između triju potrošača i triju tuženika u glavnom postupku te su prenesena na tužitelja u glavnom postupku nakon prijevremenog ispunjenja obveza prema navedenim ugovorima."
13. Nije sporno da su tuženik i Ivo Lukić sklopili ugovor o namjenskom kreditu dana 19.11.2007.
14. Iz ugovora o kreditu proizlazi da se radi o potrošačkom ugovoru jer korisnik kredita nije obrtnik, niti trgovac pojedinac, već fizička osoba koja ne obavlja registriranu djelatnost pa se radi o potrošaču sukladno odredbi čl. 3. st. 1. ZZP-a. Čl. 6. ugovora o kreditu određeno je da je namjena kredita kupnja stana. Iz iskaza svjedoka Ive Lukića proizlazi da je ugovor o kreditu sklopljen radi kupnje stana u kojem živi i danas, dakle isti je sklopljen u privatne svrhe odnosno radi njegova stambenog zbrinjavanja. Sud je prihvatio iskaz svjedoka jer je isti logičan i uvjerljiv i u skladu je s ugovorom o kreditu, odnosno odredbom čl. 6. ugovora. Tuženik je ugovor o kreditu sklopio kao banka u čiji redovni predmet poslovanja ulazi odobravanje kredita. Prema tome, tuženik je u tom ugovoru imao ulogu trgovca.
15. Točkom 1. ugovora o kreditu ugovoreno je da je iznos kredita kunska protuvrijednost 205.760,79 CHF po srednjem tečaju HNB-a za CHF važećem na dan isplate kredita. Čl. 3. ugovora o kreditu određeno je da je rok otplate kredit 28 godina.
16. Iz Dodatka ugovoru o kreditu proizlazi da su ga korisnik kredita i tuženik sklopili dana 26.01.2016.

17. Čl. 1. i 2. tog Dodatka određeno je da se njime, na temelju odredaba Zakona o potrošačkom kreditiranju („Narodne novine“ broj: 75/09, 112/12, 143/13, 147,13, 9/15, 78/15, 102/15) i prihvata izračuna konverzije od strane korisnika kredita, ugovaraju uvjeti za provedbu konverzije kredita ugovorenog u kunama s valutnom klauzulom u CHF u kredit s valutom klauzulom u EUR.
18. Nadalje, stranke su utvrdile da pretplata na dan 30.09.2015. iznosi 23.241,20 kn te da će se ona iskoristiti za namirenje budućih anuiteta i to najviše do 50% dospjelog anuiteta, sve dok se pretplata ne iskoristi. Također je utvrđeno da ako je utvrđeno da postoji manje uplaćeni iznos da u tom slučaju ukoliko korisnik kredita ne da nalog, da je onda obvezan manje uplaćeni iznos podmiriti odmah nakon provođenja konverzije. Također je utvrđeno kako sukladno izračunu konverzije stanje glavnice kredita denominiranog u kunama s valutom klauzulom u EUR na dan 30.09.2015. iznosi 115.634,33 €.
19. U postupku nije sporno da je pred Trgovačkim sudom u Zagrebu pod poslovnim brojem P-1401/12, vođen parnični postupak između tužitelja Potrošača – Hrvatske udruge za zaštitu potrošača i tuženika Zagrebačke banke d.d., Privredne banke d.d., Erste & Steiermärkische bank d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Hypo Alpe-Adria Bank d.d., OTP banka Hrvatska d.d., Societe Generale – Splitska banka d.d. i Sberbank d.d., radi zaštite kolektivnih interesa potrošača.
20. Nije sporno da je presudom P-1401/12 od 4. srpnja 2013. pod točkom 1. njene izreke utvrđeno da je tuženik u razdoblju od 1. travnja 2005. do 31. prosinca 2008. povrijedila kolektivne interese i prava potrošača, korisnika kredita sklapajući ugovore o kreditima koristeći u njima ništetne i nepoštene ugovorne odredbe u ugovorima o potrošačkom kreditiranju -ugovorima o kreditima, na način da je ugovorena valuta uz koju je vezana glavnica švicarski franak, a da prije sklapanja i u vrijeme sklapanja predmetnih ugovora Zagrebačka banka d.d. kao trgovac nije potrošače u cijelosti informirala o svim potrebnim parametrima bitnim za donošenje valjane odluke utemeljene na potpunoj obavijesti, a tijekom pregovora i u svezi sklapanja predmetnih ugovora o kreditu, što je imalo za posljedicu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana, pa je time Zagrebačka banka d.d. postupila suprotno odredbama tada važećeg Zakona o zaštiti potrošača ("Narodne novine" br. 96/03) u razdoblju od 01.4.2005. do 6. kolovoza 2007. i to člancima 81., 82 .i 90., a od 7. kolovoza 2007. do 31. prosinca 2008., protivno odredbama tada važećeg Zakona o zaštiti potrošača ("Narodne novine" br. 79/07, 125/07, 75/09, 79/09, 89/09, 133/09) i to člancima 96. i 97. Zakona o zaštiti potrošača te suprotno odredbama Zakona o obveznim odnosima, te da je u razdoblju od 10. rujna 2003. do 31. prosinca 2008., a koja povreda traje i nadalje, povrijedila kolektivne interese i prava potrošača, korisnika kredita sklapajući ugovore o kreditima, koristeći u njima ništetne i nepoštene ugovorne odredbe u ugovorima o potrošačkom kreditiranju - ugovorima o kreditima, na način da je ugovorena redovna kamatna stopa koja je tijekom postojanja obveze u ugovorima o kreditima promjenljiva u skladu s jednostranom odlukom Zagrebačka banka d.d. i drugim internim aktima banke, a da prije sklapanja i u vrijeme sklapanja ugovora Zagrebačka banka d.d. kao trgovac i korisnici kreditnih usluga kao potrošači nisu pojedinačno pregovarali i ugovorom utvrdili egzaktne parametre i metodu izračuna tih parametara koji utječu na odluku Zagrebačka banka d.d. o promjeni stope ugovorene kamate, a što je imalo za posljedicu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana utemeljenoj na jednostranom povećanju kamatnih stopa, a sve na štetu potrošača, pa je time Zagrebačka banka d.d. postupila suprotno odredbama tada važećeg Zakona o zaštiti potrošača ("Narodne novine" br. 96/03) u razdoblju od 10.

rujna 2003. do 6. kolovoza 2007. i to člancima 81., 82. i 90., a od 7. kolovoza 2007. pa nadalje, protivno odredbama tada važećeg Zakona o zaštiti potrošača ("Narodne novine" br. 79/07, 125/07, 75/09, 79/09, 89/09, 133/09) i to člancima 96. i 97. Zakona o zaštiti potrošača te suprotno odredbama Zakona o obveznim odnosima.

21. Nije sporno da je presudom Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske Pž-6632/17 od 14. lipnja 2018. odbijena žalba Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske Pž-6632/17 (i ostalih tuženika u tom predmetu) i potvrđena presuda Trgovačkog suda u Zagrebu P-1401/12 od 4. srpnja 2013., između ostalog i u točki 7. njene izreke u dijelu kojim je utvrđeno da je Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske Pž-6632/17 u razdoblju od 1. siječnja 2004. do 31. prosinca 2008. povrijedila kolektivne interese i prava potrošača korisnika kredita sklapajući ugovore o kreditima koristeći u njima ništetne i nepoštene ugovorne odredbe u ugovorima o potrošačkom kreditiranju - ugovorima o kreditima na način da je ugovorena valuta uz koju je vezana glavnica švicarski franak, a da prije zaključenja i u vrijeme zaključenja predmetnih ugovora nisu kao trgovci potrošače u cijelosti informirali o svim potrebnim parametrima bitnim za donošenje valjane odluke utemeljene na potpunoj obavijesti, a tijekom pregovora i u svezi zaključenja predmetnih ugovora o kreditu, što je imalo za posljedicu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana, pa su time tuženici postupali suprotno odredbama tada važećeg Zakona o zaštiti potrošača („Narodne novine“ broj 96/13) i to člancima 81., 82. i 90., a od 7. kolovoza 2007. do 31. prosinca 2008. protivno odredbama tada važećeg Zakona o zaštiti potrošača („Narodne novine“ broj: 79/07, 125/07, 75/09, 79/09, 89/09 i 133/09) i to člancima 96. i 97. te suprotno odredbama Zakona o obveznim odnosima.

22. Sukladno navedenom, presuda Trgovačkog suda u Zagrebu P-1401/12 od 4. srpnja 2013. postala je pravomoćna 14. lipnja 2018. u dijelu koji se odnosi na vezivanje glavnice uz valutu švicarski franak.

23. Odredbom čl. 502.c ZPP-a propisano je da fizičke i pravne osobe mogu se u posebnim parnicama za naknadu štete pozvati na pravno utvrđenje iz presude kojom će biti prihvaćeni zahtjevi iz tužbe iz članka 502.a stavka 1. toga Zakona da su određenim postupanjem, uključujući i propuštanjem tuženika, povrijeđeni ili ugroženi zakonom zaštićeni kolektivni interesi i prava osoba koje je tužitelj ovlašten štititi. U tom će slučaju sud biti vezan za ta utvrđenja u parnici u kojoj će se ta osoba na njih pozvati.

24. Ova odredba stupila je na snagu 1. srpnja 2013. sukladno odredbi čl. 54. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" broj: 57/11), a tužba u kolektivnom sporu podnesena je 2012. godine. Međutim, prema odredbi čl. 53. st. 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" broj: 57/11) odredbe tog Zakona, pa prema tome i odredba čl. 502.c ZPP-a primjenjuje se na sve postupke koji budu u tijeku na dan njegova stupanja na snagu.

25. Također, i odredbom čl. 138.a Zakona o zaštiti potrošača ("Narodne novine" broj: 79/07, 125/07, 79/09, 89/09, 78/12) propisano je da odluka suda donesena u postupku za zaštitu kolektivnih interesa potrošača iz članka 131. stavka 1. toga Zakona u smislu postojanja povrede propisa zaštite potrošača iz članka 131. stavka 1. toga Zakona obvezuje ostale sudove u postupku koji potrošač osobno pokrene radi naknade štete koja mu je uzrokovana postupanjem tuženika.

26. Pogrešno tuženik smatra da se pravomoćna presuda P-1401/12 ne primjenjuje u smislu odredbe čl. 138.a ZZP-a jer ovaj parnični postupak nije pokrenuo osobno potrošač, već tužitelj. Kako je već obrazloženo, ustupom tražbine nije došlo do promjene identiteta tražbine i tužitelj ima sva prava prema tuženika koja je imao i

vjerovnik odnosno korisnik kredita. Stoga se na odnos tužitelja i tuženika primjenjuju i svi propisi o zaštiti potrošača, kao i pravomoćna presuda donesena u kolektivnom sporu.

27. Pojam naknade štete iz odredbe čl. 502.c ZPP-a i čl. 138.a Zakona o zaštiti potrošača obuhvaća sve postupke pokrenute radi isplate novčanog iznosa kao posljedice povrede zaštićenih kolektivnih interesa i prava, a ne samo naknadu štete kako je definirana odredbom čl. 1046. ZOO-a, jer tako uskim tumačenjem odredba čl. 502.c ZPP-a i čl. 138.a Zakona o zaštiti potrošača onda ne bi imala smisla.

28. Prema tome, ovaj sud je vezan za utvrđenja i odluku suda u postupku zaštite kolektivnih interesa potrošača, a koja presuda je pravomoćna. Zauzeta pravna stajališta u pravomoćnoj presudi u kolektivnom sporu o ništetnosti odredaba ugovora o kreditu u pogledu vezivanja glavnice uz valutu švicarski franak odnose se i na predmetni ugovor o kreditu koji su sklopili korisnik kredita i tuženik. Taj ugovor o kreditu sklopljen je 23.09.2006., dakle, u razdoblju koje je obuhvaćeno izrekom presude iz navedenog pravomoćno okončanog potrošačkog spora i sadrži identične odredbe o valutnoj klauzuli koje su navedenom presudom iz potrošačkog spora utvrđene ništetnima. Tuženik nije dokazao da je u pogledu ovog konkretnog ugovora o kreditu potrošač dobio sve informacije koje su mu bile potrebne da shvati što navedene odredbe podrazumijevaju i koje rizike nose, niti da se o tim odredbama pojedinačno pregovaralo ili da su bile lako razumljive konkretnom potrošaču, a što je dovelo do neravnoteže u pravima i obvezama ugovornih strana zbog čega su te odredbe ocijenjene kao nepoštene i ništetne.

29. Svjedok Ivo Lukić iskazivao je kako je ovaj kredit trebao radi kupnje stana u kojem i danas živim. Uzeo je kredit u CHF jer je tada taj kredit imao najpovoljniju kamatnu stopu. Sada se ne sjeća da bi on tražio kredit u nekoj drugoj valuti, no tada mu je kredit u CHF bio ponuđen kao najpovoljniji. U banci ga nisu upozoravali vezano za bilo kakav rizik u odnosu na taj kredit. Rate kredita plaćao je trajnim nalogom te ih plaća i danas jer kredit još uvijek nije otplaćen. Rata je u početku iznosila oko 4.000,00 kn, no onda je u jednom trenutku porasla na čak 7.500,00 kn. Rata ni u jednom trenutku nije pala ispod početne rate. Sklopio je s bankom i dodatak ugovoru o kreditu s kojim je izvršena konverzija, a kasnije sam sklopio ugovor i sa ovdje tužitelj kako bi on mogao umjesto njega tužiti banku. Sam ugovor o kreditu je vjerojatno pročitao sada se ne sjeća jer je to bilo jako davno i ne sjeća se je li mu je sve bilo jasno. O pojedinim odredbama tog ugovora nije mogao pregovarati. Sjeća se da je vidio da je donesen Zakon o konverziji, no međutim sada se ne sjeća zbog proteka vremena je li se on banci javio za konverziju ili se banka njemu obratila da izvrši konverziju.

30. Iz iskaza svjedoka proizlazi da mu tuženik prilikom sklapanja ugovora o kreditu nije dao nikakve informacije o valutnoj klauzuli, niti mu je objasnio značenje valutne klauzule i moguće posljedice ugovaranja valutne klauzule u različitim valutama, odnosno razlike u riziku valutne klauzule u švicarskom franku u odnos na rizik valutne klauzule u euru.

31. Sud je prihvatio iskaz svjedoka jer je logičan i uvjerljiv, a također, iz niti jednog dokaza u spisu ne proizlazi da je pravni prednik tuženika dao bilo kakve informacije potrošaču prije sklapanja ugovora o kreditu.

32. S obzirom na to da tuženik i u pogledu konkretnog ugovora o kreditu sklopljenog s Ivom Lukićem nije dao potrošaču informacije u vezi valutne klauzule niti je objasnio koje su razlike u mogućim posljedicama ugovaranja pojedinih valutnih klauzula (razlike u rizicima CHF i euro), a niti su takve posljedice mogle biti lako razumljive potrošaču te da se o ovoj valutnoj klauzuli nije pojedinačno pregovaralo, to se utvrđenja iz

presude P-1401/12 u kolektivnom sporu odnose i na ovaj ugovor. Kako su odredbe potrošačkih ugovora o kreditu koje je tuženik sklapao u razdoblju od 01.05.2004. do 31. prosinca 2008. u pogledu valutne klauzule vezane uz švicarski franak već utvrđene nepoštenim i ništetnim pravomoćnom presudom u kolektivnom sporu, to su i odredbe o valutnoj klauzuli predmetnog ugovora o kreditu sklopljenog između Ive Lukića i tuženika također nepoštene i ništetne. Dakle, ništetna je i odredba ugovora o kreditu kojim je ugovorena valutna klauzula.

33. Međutim, korisnik kredita i tuženik su 26.01.2016. sklopili Dodatak ugovoru o kreditu na način da kredit s valutnom klauzulom u CHF konvertiran u kredit u EUR. U postupku nije sporno da je taj dodatak sklopljen sukladno odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju („Narodne novine“ broj: 102/15 – dalje: ZIDZKP/15).

34. Kada je riječ o mogućnosti ocjene poštenosti zaključenog dodatka ugovoru o kreditu, primjenjuju se odredbe Zakona o zaštiti potrošača ("Narodne novine" broj: 41/14 i 78/15 - dalje: ZZP/14), dok se u odnosu na pitanje materijalnopravnih posljedica utvrđene ništetnosti ugovora o kreditu, primjenjuju odredbe ZOO-a koje u tom pogledu nadopunjuju odredbe ZIDZPK/15 i ZZP/14. Među tim propisima nema konkurencije, ali postoji kumulacija o čemu treba voditi računa zato što je cilj odredaba o posljedicama utvrđenja djelomične ništetnosti odredbi potrošačkog ugovora vratiti potrošaču ono što je stečeno bez osnove i platiti zatezne kamate.

35. Pitanjem valjanosti sporazuma o konverziji sklopljenog na temelju ZIDZPK/15, bavio se Vrhovni sud Republike Hrvatske u oglednom sporu, u predmetu Gos 1/2019 u kojem je doneseno rješenje 4. ožujka 2020. U tom predmetu na naznačeno pravno pitanje: "Je li sporazum o konverziji sklopljen na osnovi Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju ("Narodne novine" broj 102/15) nepostojeći ili ništetan u slučaju kada su ništetne odredbe osnovnog ugovora o kreditu o promjenjivoj kamatnoj stopi i valutnoj klauzuli", Vrhovni sud je odgovorio da sporazum o konverziji sklopljen na osnovi Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju ("Narodne novine" broj 102/15) ima pravne učinke i valjan je i u slučaju kada su ništetne odredbe osnovnog ugovora o kreditu o promjenjivoj kamatnoj stopi i valutnoj klauzuli. ZIDZPK/15 je poseban zakon u odnosu na opća pravila koja uređuju matično područje obveznog prava, odnosno ZOO, slijedom čega ne mogu opća pravila ZOO o ništetnosti ili izostajanju pravnih učinaka u dijelu u kojem su u eventualnoj koliziji s režimom ZIDZPK/15 o konverziji dovesti do ništetnosti ili nepostojanja sporazuma o konverziji.

36. Dodatno valja naglasiti da je zaštita ekonomskih interesa potrošača, koja uključuje i zaštitu od nepoštenih ugovornih odredbi, nužno povezana s unutarnjim tržištem i kao njegov dio upotpunjuje ostvarivanje tržišnih sloboda. Tržišna sloboda je, u skladu s odredbom članka 49. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 5/14 - dalje: Ustav), temelj gospodarskog ustroja Republike Hrvatske i izvire, među ostalim, iz koncepta socijalne države (članak 1. Ustava), koji obvezuje državnu i javnu vlast da utječu na tržišnu funkciju, odnosno da se miješaju u nju kako bi se osiguralo ostvarenje temeljnih socijalnih prava, ostvarila socijalna sigurnost i izjednačile ili umanjile ekstremne socijalne razlike (tako i Ustavni sud RH, odluka broj U-I-1694/2017 od 2. svibnja 2018.). U kontekstu zaštite potrošača u vezi s pravom na povrat neosnovano isplaćenih iznosa na temelju nepoštene ugovorne odredbe, nacionalni propisi upravo imaju zadatak potrošačima pružiti visoki stupanj zaštite od nepoštenih ugovornih odredbi, ali uz osiguranje urednog funkcioniranja tržišta i tržišnih sloboda.

37. U tom smislu valja naglasiti da je ZIDZPK/15 upravo i donesen nakon što je ocijenjeno da je u području potrošačkog kreditiranja došlo do znatne neravnoteže u odnosima između korisnika kredita kao potrošača i banaka kao kreditora (trgovca) u odnosu na ugovore o kreditu sklopljene posebno u razdoblju od 2004. do 2008. koji su denominirani u kunama s valutnom klauzulom u CHF, i to stoga što je na domaćem tržištu s vremenom izrazito jačao tečaj CHF, rasle su ugovorene promjenjive kamatne stope što je potrošače, u ispunjavanju kreditnih obveza, dovelo u izrazito težak položaj. Stoga je ZIDZPK/15 imao za cilj otkloniti nepoštene poslovne prakse kreditnih institucija i osigurati otplatu kreditnih zaduženja u iznosu i pod uvjetima koji potrošače kao dužnike ne dovode u neravnopravan i dužnički ovisan položaj u odnosu na kreditora kao vjerovnika, vodeći se načelom kojim se osigurava ravnopravan, a nikako povoljniji položaj u odnosu na dužnike koji su ugovorili zaštitni mehanizam u valuti EUR. Taj zakon u tom smislu predstavlja snažnu, izvanrednu, jednokratnu, retroaktivnu i vremenski ograničenu zakonodavnu intervenciju u području potrošačkog kreditiranja. Pritom valja spomenuti da problem kredita vezanih za CHF nije svojstven samo Republici Hrvatskoj, već se pojavio i u drugim državama srednje i jugoistočne Europe, radi čega su zakonodavci i u tim zemljama posegnuli za zakonskim rješavanjem problema, a ta se rješenja razlikuju od države do države jer nema jedinstvenog pristupa rješavanju istog problema u državama članicama Europske unije (tako je do zakonskih intervencija unutar EU došlo u Mađarskoj i Poljskoj, ali na sadržajno drugačiji način nego u RH).

38. Potonju je okolnost, među ostalim, imao na umu i Ustavni sud Republike Hrvatske u postupku ocjenjivanja suglasnosti s Ustavom RH ZIDZPK/15 (U-I/3685/2015) u kojem je odlukom od 4. travnja 2017. ocijenio spomenuti Zakon usklađenim s Ustavom Republike Hrvatske i nije prihvatio prijedlog većeg broja predlagatelja fizičkih osoba te osam kreditnih institucija za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti Zakona s Ustavom. Ocjenjujući u opisanim okolnostima da ZID ZPK/15 zadovoljava kriterije formalne i materijalne ustavnosti, Ustavni je sud posebno naglasio da ZIDZPK/15 ima legitiman cilj jer se njime povećava socijalna zaštita, sprječava se nastavljanje nepoštene poslovne prakse kreditnih institucija i produbljivanja dužničke krize, pri čemu je predmetna mjera u vidu konverzije ocijenjena razmjernom legitimnom cilju koji se želio postići zato što su propisane mjere bile prikladne i nužne, a nije postojala druga manje tegobna ili ograničavajuća mjera, s jedne strane, dok, s druge, njome nije nametnut ni prekomjeran teret kreditnim institucijama kao adresatima.

39. Neovisno o tome što se Direktiva 93/13/EEZ u konkretnom slučaju ne primjenjuje (tako i Rev-2245/2017-2 od 20. ožujka 2018.), a zbog potrebe tumačenja nacionalnog prava u duhu prava EU, valja primijetiti da Direktiva ni inače ne sadrži posebne odredbe koje bi se odnosile na zaštitu potrošača pri ostvarivanju prava na povrat neosnovano isplaćenih iznosa na temelju nepoštene ugovorne odredbe, već se restitucijski zahtjevi, dakle, zahtjevi za povrat neosnovano plaćenih iznosa, ostvaruju isključivo na temelju nacionalnog prava, odnosno prema nacionalnom materijalnom i procesnom pravu sukladno načelu procesne autonomije. Pritom dostignuti standardi zaštite prava potrošača zbog nepoštenosti ugovornih odredbi u praksi europskih sudova zahtijevaju ostvarenje mogućnosti uspostavljanja stvarne ravnoteže u pravima i obvezama potrošača, s jedne, i trgovca, s druge strane.

40. Relevantne odredbe ZIDZPK/15, kojima je uređeno načelo konverzije i način izračuna konverzije kredita glase: Članak 19.b Konverzija kredita denominiranog u CHF u kredit denominiran u EUR i kredita denominiranog u kunama s valutnom

klauzulom u CHF u kredit denominiran u kunama s valutnom klauzulom u EUR podrazumijeva konverziju kredita radi promjene valute, odnosno valutne klauzule u kojoj je denominiran i provodi se na način da se položaj potrošača s kreditom denominiranim u CHF izjednači s položajem u kojem bi bio da je koristio kredit denominiran u EUR, a položaj potrošača s kreditom denominiranim u kunama s valutnom klauzulom u CHF izjednači s položajem u kojem bi bio da je koristio kredit denominiran u kunama s valutnom klauzulom u EUR.

41. Članak 19.c st. 1. ZIDZPK/15 propisuje kako konverzija kredita podrazumijeva konverziju radi promjene valute odnosno valutne klauzule u kojoj je denominiran i izračunava se na način da se: 1. na iznos početno odobrene glavnice kredita denominiranog u CHF i denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF izračuna iznos glavnice kredita denominiranog u EUR i denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u EUR, po tečaju primjenjivom na datum isplate kredita, a koji tečaj je jednak tečaju one vrste koji je vjerovnik na taj datum primjenjivao na kredite iste vrste i trajanja denominirane u EUR i u kunama s valutnom klauzulom u EUR, pri čemu se iznosom početno odobrene glavnice smatra iznos koji je zadužen u poslovnim knjigama vjerovnika, a koji iznos može biti veći od isplaćenog iznosa zbog tečajne razlike zbog kupoprodaje deviza prilikom isplate kredita, 2. umjesto početno ugovorene kamatne stope kredita denominiranog u CHF i denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF primijeni kamatna stopa jednaka kamatnoj stopi (po iznosu, vrsti i razdoblju promjene) koju je vjerovnik primjenjivao na kredite iste vrste i trajanja denominirane u EUR i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u EUR na datum sklapanja ugovora o kreditu, uvažavajući smanjenja kamatnih stopa, tečaj ili uvjete odobrene određenim istovrsnim skupinama potrošača temeljem dobi, namjene kredita, iste vrste i trajanja u EUR i u kunama s valutnom klauzulom u EUR na datum sklapanja ugovora o kreditu denominiranog u CHF i denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF, 3. početno utvrđen otplatni plan kredita denominiranog u CHF i denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF uključujući sve njegove izmjene, na temelju kojeg su izračunati obroci odnosno anuiteti u CHF i u kunama s valutnom klauzulom u CHF, zamijeni novim otplatnim planom izračunatim u skladu s točkama 1. i 2. ovoga stavka, i na temelju kojeg se izračunavaju novi obroci odnosno anuiteti u EUR i u kunama s valutnom klauzulom u EUR, uzimajući u obzir sve izmjene ugovornih uvjeta koji se odnose na iznos, namjenu i rokove dospijeća glavnice te iznos, vrstu i razdoblje promjene kamatnih stopa i ostale promjene koje su tijekom trajanja ugovora o kreditu uvjetovale izmjenu početno utvrđenog otplatnog plana i obroka odnosno anuiteta, 4. iznosi uplaćeni radi namirenja početno utvrđenih obroka odnosno anuiteta u CHF i kunama s valutnom klauzulom u CHF (osim uplata na ime naplaćenih zateznih kamata, naknada i troškova koji se ne uzimaju u obzir za potrebe izračuna konverzije) pretvore u EUR i u valutnu klauzulu u EUR po tečaju primjenjivom na datum uplate, a koji tečaj je jednak tečaju one vrste koji je vjerovnik na taj datum primjenjivao na kredite iste vrste i trajanja denominirane u EUR i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u EUR. Takvi iznosi pretvoreni u EUR i valutnu klauzulu u EUR predstavljaju osnovu za namirenje obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR utvrđenih po novom otplatnom planu u EUR i valutnoj klauzuli u EUR iz točke 3. ovoga stavka, pri čemu se poštuje redoslijed namirenja dospjelih obveza sukladno općim uvjetima vjerovnika, ali ne obračunavaju zatezne kamate, 5. ukupni uplaćeni iznos utvrđen u EUR i valutnoj klauzuli u EUR na način iz točke 4. ovoga stavka veći od ukupnog iznosa obroka ili anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR utvrđenih na način iz točke 3. ovoga stavka smatra preplatom koja se: - ako iznos preplate ne prelazi

ukupni zbroj obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR, preostalih na dan 30. rujna 2015. prema otplatnom planu iz točke 3. ovoga stavka, koristi za namirenje budućih obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR koji će dospjeti na način da se sukcesivno kod plaćanja budućeg obroka odnosno anuiteta koji će dospjeti iznos do najviše 50% dospjelog obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR namiri preplatom, sve dok se preplata u potpunosti ne iskoristi, pri čemu ako iznos preplate prelazi više od 50% ukupnog zbroja obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR, preostalih na dan 30. rujna 2015. prema otplatnom planu iz točke 3. ovoga stavka, vjerovnik i potrošač sporazumom definiraju način iskorištavanja iznosa preplate iznad 50% ukupnog zbroja obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR, - ako iznos preplate prelazi ukupni zbroj obroka odnosno anuiteta u EUR i valutnoj klauzuli u EUR preostalih na dan 30. rujna 2015. prema otplatnom planu iz točke 3. ovoga stavka, vraća potrošaču od strane vjerovnika u roku od 60 dana od datuma prihvata konverzije od strane potrošača.

42. Iz navedenih odredbi proizlazi da je cilj ZIDZPK/15 bio korisnike kredita koji su ugovor sklopili uz valutnu klauzulu u CHF dovesti u isti položaj kao da su ugovor o kreditu sklopili uz valutnu klauzulu u EUR.

43. Sudionici u prometu slobodno uređuju obvezne odnose, a ne mogu ih uređivati suprotno Ustavu Republike Hrvatske, prisilnim propisima i moralu društva (članak 2. ZOO).

44. Iz navedenih odredbi ZIDZPK/15 i dodatka ugovoru sklopljenog sukladno tim odredbama, proizlazi da banka i korisnik kredita, upravo polazeći od ništetnosti ugovorne odredbe o valutnoj klauzuli, dodatkom ugovoru uređuju svoje odnose u pogledu valute obveze za cijelo razdoblje od sklapanja kredita pa nadalje (na način da se korisnik kredita dovodi u isti položaj kao da je ugovor o kreditu sklopio uz valutnu klauzulu u EUR), time da se razlika između uplaćenih iznosa i obveze koju bi potrošač imao da je sklopio ugovor s valutnom klauzulom u EUR računa kao preplata, s kojom se, ovisno o okolnostima slučaja, postupa sukladno odredbi članka 19.c stavka 5. ZIDZPK/15.

45. Tuženik je u spis dostavio izvještaj o kalkulatoru za provedbu konverzije kredita iz kojeg je razvidno da je KPMG Croatia d.o.o. za reviziju nije identificirao neusklađenost s primijenjenom metodologijom izračuna konverzije definiranom člankom 19.c (točke 1,2,3 i 4) ZOPK i čl. 357.c (točka 1,2,3 i 4) ZOKI. Također je tuženik dostavio u spis i dopis s izračunom konverzije i prijedlogom izmjene ugovora o kreditu iz koje je razvidno da se isto dostavlja korisniku kredita, a što tužitelj nije osporio.

46. U postupku nije sporno da je dodatak ugovoru o kreditu sklopljen sukladno odredbama ZID ZPK/15, koji zakon je izričito i detaljno uredio način konverzije i koji u tom dijelu predstavlja prisilan propis. U takvoj situaciji odredbe glave II. ZZP/14, koje uređuju pitanje nepoštenih odredbi u potrošačkim ugovorima, ne primjenjuju se na ugovorne odredbe kojima se u ugovor unose zakonske odredbe prisilne prirode odnosno kojima se u ugovor unose odredbe i načela konvencija koje obvezuju Republiku Hrvatsku, jer to priječi odredba čl. 49. st. 5. ZZP/14. Tako se u konkretnom slučaju ne primjenjuje ni odredba st. 1. čl. 49. ZZP/14 prema kojoj se nepoštenom smatra ugovorna odredba o kojoj se nije pojedinačno pregovaralo ako, suprotno načelu savjesnosti i poštenja, uzrokuje znatnu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača.

47. Slijedom iznesenog, polazeći od činjenice da je Dodatak ugovoru o kreditu sklopljen na temelju prisilnog propisa koji je uspješno prošao test ocjenjivanja

ustavnosti u ustavnosudskom postupku, valja zaključiti da njegove odredbe obvezuju stranke jer nemaju elemenata koji bi im davali obilježje nepoštenosti i imali za posljedicu njihovu ništetnost. Sklapanjem Dodatka ugovoru o kreditu na temelju odredbi ZIDZPK/15, kojim su stranke iznova, i to počevši od dana sklapanja ugovora o kreditu, uredile svoje odnose u pogledu valute obveze, stranke su se prešutno odrekle svojih tražbina koje bi im pripadale po osnovi ništetnosti ugovornih odredbi, i to u opsegu obračuna izvršenog u smislu odredbe članka 19.c ZIDZPK/15. To stoga što zamjena nepoštenih ugovornih odredaba dispozitivnim zakonskim odredbama uspostavlja stvarnu ravnotežu u pravima i obvezama kako tužitelja kao potrošača, tako i tuženika (banke) kao trgovca.

48. Pri ovakvoj ocjeni sud ima na umu ustaljeno stajalište Suda EU prema kojem se u odnosu na poduzetnike poput banaka u istim ili srodnim pravnim odnosima kao predmetnom, potrošač nalazi u slabijem položaju (tako i u odluci broj C-26/13 od 30. travnja 2014.), kao i da je ZIDZPK/15 imao primarni cilj zaštitu potrošača CHF kredita kao slabije ugovorne strane, a ostvarenje tog cilja imalo je veći značaj od pravne sigurnosti druge strane (tako i Ustavni sud, U-I/3685/2015 od 4. travnja 2017., točka 30.). Međutim, ZIDZPK/15 je u odredbama članaka 19.d. i 19.e propisao detaljnu, jasnu i transparentnu proceduru koja je prethodila zaključenju ugovora o konverziji, kao i sadržaj tog ugovora, pa je tužitelj kao potrošač bio u prilici još i prije sklapanja ugovora o konverziji proučiti njegove odredbe. Štoviše, još prije donošenja ZIDZPK/15, Vlada Republike Hrvatske je u obrazloženju Konačnog prijedloga tog Zakona (P.Z./899 od 10. rujna 2015.) istakla, među ostalim, da ZIDZPK/15 predstavlja izvanrednu i jednokratnu zakonodavnu intervenciju koja je temelj za "trajno rješenje problema u CHF.".

49. Tako je ZIDZPK/15 u čl. 19.d strogim pravilima nametnuo tuženiku kao vjerovniku i trgovcu, brojne obveze prije dostave ponude sklapanja ugovora o konverziji potrošaču, i to: za potrebe provjere izračuna konverzije, izraditi kalkulator na temelju kojeg je izračunata konverzija, koji uključuje detaljan pregled svih elemenata izračuna, i učiniti ga dostupnim svakom pojedinom potrošaču preko svojih mrežnih stranica kojem će potrošač pristupiti preko svog osobnog identifikacijskog broja, zatim omogućiti potrošaču pristup povijesnom pregledu: općih kretanja kreditiranja, odluka o kamatnim stopama, dnevnih tečajeva primjenjivih na kredite denominirane u CHF i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u CHF te na kredite denominirane u EUR i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u EUR koje je vjerovnik primjenjivao na kredite iste vrste i trajanja denominirane u CHF i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u CHF te na kredite denominirane u EUR i denominirane u kunama s valutnom klauzulom u EUR. Ujedno je tuženik kao vjerovnik i trgovac imao obvezu i prije objave spomenutog kalkulatora na mrežnoj stranici pribaviti mišljenje ovlaštenog revizora ili sudskog vještaka da je kalkulator izvršen u skladu s načinom izračuna propisanim čl. 19.c ZIDZPK/15 te takvo mišljenje objaviti na svojim mrežnim stranicama u roku od 45 dana od dana stupanja na snagu ZIDZPK/15.

50. Pored ovih obveza, vjerovniku je, u skladu s odredbom čl. 19.e ZIDZPK/15, također nametnuta i obveza dostave izračuna konverzije kredita u roku od 45 dana od stupanja na snagu Zakona zajedno s prijedlogom novog ili izmijenjenog ugovora o kreditu, kao i pregleda stanja svih pojedinačnih vrsta tražbina, nadalje i pregled stanja svih pojedinačnih tražbina od potrošača pri čemu izračun konverzije mora sadržavati jasan pregled svih promjena i iz kojega mora biti razumljivo na koji je način utvrđen iznos preostale neotplaćene glavnice u EUR i kunama s valutnom klauzulom u EUR iz

čl. 19.c st. 1. t. 7. ovoga Zakona, iznos preplate iz čl. 19.c. st. 1. t. 5. ovoga Zakona ako je ona utvrđena, odnosno manje plaćeni iznos iz čl. 19.c. st. 1. t. 6. ovoga Zakona ako je on utvrđen.

51. S druge strane, odredba čl. 19.e st. 5., 7., 8. i 9. propisuje obveze potrošača u slučaju prihvata konverzije (obavijestiti vjerovnika o prihvatu u roku od 30 dana), zatim u stavku 5. da učinak konverzije snosi vjerovnik na način da se u poslovnim knjigama vjerovnika konverzija iskazuje kao usklađenje tražbine zbog promjene tečajeva, odnosno rashod temeljem povrata preplate, kao i da razliku u početnoj glavnici zbog kupoprodaje deviza iz čl. 19.c st. 1. t. 1. Zakona, iznos naplaćenih zateznih kamatama, naknada i troškova iz čl. 19.c. st. 1. t. 4., iznos kamate i tečajnih razlika na ime preplate iz čl. 19.c st. 1. t. 5. Zakona snosi potrošač. Osim toga, st. 8. čl. 19.e ZIDZPK propisana je i sudbina odobrenih pogodnosti (padaju na teret potrošača), dok je u st. 9. propisano ako potrošač prihvati izračun konverzije kredita, vjerovnik neće tražiti dodatne instrumente plaćanja, u odnosu na ugovorene, niti postavljati dodatne uvjete potrošaču kojima bi se derogirala njegova druga prava.

52. U ovakvim okolnostima valja zaključiti da zamjena nepoštenih ugovornih odredaba zakonskim odredbama uspostavlja stvarnu ravnotežu u pravima i obvezama kako tužitelja kao potrošača, tako i tuženika (banke) kao trgovca jer, s jedne strane, omogućuje donošenje informirane odluke o sklapanju ugovora o konverziji od strane potrošača budući da je potrošač kao slabija ugovorna strana objektivno bio u mogućnosti informirano procijeniti hoće li prihvatiti ili odbiti ponudu banke za sklapanje ugovora o konverziji. Pritom se posebno naglašava da je zaključenje ugovora o konverziji ovisilo o volji potrošača jer je samo potrošaču ostavljena mogućnost izbora prihvaćanja ili neprihvaćanja konverzije (za razliku primjerice od mađarskog zakonodavnog rješenja koji tu slobodu potrošaču nije ostavio). S druge strane, ovakav način uređenja zamjene nepoštenih ugovornih odredbi omogućuje i balansiranje interesa potrošača i trgovca na tržištu.

53. Naime, učinak konverzije prema ZIDZPK/15 djeluje unatrag što omogućuje uspostavu činjeničnog i pravnog okvira u kojem bi se potrošač našao i bez postojanja nepoštene ugovorne odredbe. Tako stvorena mogućnost uspostave činjeničnog i pravnog okvira kakav je postojao, već sama po sebi, ima restitucijski učinak jer omogućuje vraćanje koristi koju je druga ugovorna strana (trgovac) stekla od potrošača po osnovi nepoštene ugovorne odredbe (tako i Sud EU u presudi C- 308/156 LGU, točka 62.), i to u okolnostima i u proceduri koja je unaprijed poznata i unaprijed svim stranama predstavljena kao jednokratna mjera i trajno rješenje.

54. Na taj je način zaključenjem dodatka ugovoru o kreditu koji je zaključen prema pravilima posebnog propisa (ZIDZPK/15) uspostavljena ravnoteža između efektivne zaštite i zahtjeva pravne sigurnosti, kao i zaštite legitimnih očekivanja strana u ugovornom odnosu koje su postupale u dobroj vjeri u opsegu obračuna izvršenog u smislu odredbe čl. 19.c u vezi s čl. 19.e ZIDZPK/15 (prema odredbi čl. 19.e ZIDZPK/15, potrošači snose: razliku u početnoj glavnici zbog kupoprodaje deviza iz čl. 19.c st. 1. t. 1. ovoga Zakona, zatim iznos naplaćenih zateznih kamata, naknada troškova iz čl. 19.c st. 1. t. 4. ovoga Zakona te iznos kamata i tečajnih razlika na ime preplate iz čl. 19.c st. 1. t. 5. ovoga Zakona). Interveniranje u takav pravni odnos na način koji to tužitelj zahtijeva unutar opsega obračuna izvršenog prema odredbi čl. 19.c u vezi s odredbom čl. 19.e ZIDZPK/15 bilo bi suprotno slobodi ugovaranja i slobodi tržišnog natjecanja koja izvire iz slobode ugovaranja.

55. Potrošač, koji je sklopio dodatak ugovoru o kreditu na temelju odredbi ZIDZPK/15, nakon sklapanja dodatka ugovoru, po osnovi ništetnosti ugovornih odredbi

o valutnoj klauzuli stope više nema pravo na povrat više plaćenih iznosa, osim onih iznosa koji nisu bili predmet obračuna konverzije kredita u smislu čl. 19.c u vezi s čl. 19.e ZIDZPK/15. Zatezne kamate od dana plaćanja pojedinačnih mjesečnih anuiteta pa do dana konverzije nisu obuhvaćene obračunom konverzije uređenim posebnim propisom, kako to proizlazi iz ranije navedenih odredbi. Stoga, potrošač ima pravo na isplatu pripadajućih zateznih kamata na više plaćene iznose za razdoblje od plaćanja svakog više plaćenog pojedinačnog anuiteta pa do dana izvršene konverzije.

56. Slijedom navedenog, tužbeni zahtjev je neosnovan u dijelu kojim tužitelj zahtijeva isplatu razlike više plaćenih pojedinih anuiteta, već tužitelju pripadaju samo zatezne kamate na više plaćene iznose anuiteta za razdoblje od dana plaćanja pa do dana izvršene konverzije sukladno odredbi čl. 1115. ZOO-a. Zatezne kamate teku od dana izvršenog plaćanja sukladno navedenoj odredbi jer je tuženik kao trgovac prilikom sklapanja ugovora o kreditu morao znati da je koristio odredbe koje su nepoštene.

57. Iz nalaza i mišljenja vještaka Darfin d.o.o. proizlazi da ukupna razlika u iznosu anuiteta primjenom tečaja CHF na dan plaćanja u odnosu na iznose anuiteta primjenom tečaja na dan isplate kredita (za anuitete koji su više uplaćeni) iznosi 12.213,60 €. Iz nalaza i mišljenja vještaka proizlazi i da su pojedini anuiteti zbog promjene tečaja plaćeni u manjem iznosu, ukupno za iznos od -67,11 €. Iz nalaza i mišljenja vještaka proizlazi da ukupna razlika iznosa preostale glavnice prema obračunu banke primjenom tečaja na dan konverzije u odnosu na iznos preostale glavnice primjenom prodajnog tečaja na dan isplate kredita umanjena za razliku glavnice iz konverzije iznosi 8.044,16 €, kao i da je prilikom konverzije utvrđena prema informativnom sažetku izračuna konverzije pretplata u iznosu od 3.084,64 €.

58. Iz nalaza i mišljenja vještaka proizlazi da zatezne kamate na preplaćene mjesečne iznose po osnovi promjene tečaja za otplatu iznad tečaja koji je vrijedio na dan isplate kredita, obračunate do dana izračuna konverzije iznose 3.770,27 €.

59. Na nalaz i mišljenje tužitelj nije imao prigovora, dok je tuženik imao prigovore, a na koje se vještak očitovao na ročištu dana 14. svibnja 2024. navodeći kako je u pisanom nalazu i mišljenju iskazan izračun preostalog dugovanja u CHF prema izračunu banke na dan izračuna po dodatku ugovora o konverziji, a tuženik u podnesku navodi iznos u CHF koji bi bio da se primjenjivao inicijalno ugovoreni otplatni plan na dan zaključenja ugovora o kreditu te iz toga razloga proizlazi razlika između iznosa iskazanog prema poslovnim knjigama tuženika i iznosa koji je tuženik iskazao u inicijalnom otplatnom planu. Napominje kako je inicijalni otplatni plan sačinjen u trenutku sklapanja ugovora te bi on i dalje važio da nije došlo do promjena kamatnih stopa, da se redovito plaćao kredit, a s obzirom na sve događaje došlo je do promijene u otplatnom planu. Također pojašnjava da bi na 30.9.2015. po inicijalnom planu korisnik kredita bio dužan točno određeni iznos koji je tuženik naveo u svom podnesku a koji bi i bio točan da nije došlo do promijene kamatne stope i da je korisnik kredita uredno plaćao svoje anuitete. Kako u ovom konkretnom slučaju to nije bilo tako, banka je na 30.9.2015. izračunala neotplaćeni dio glavnice kredita koji je veći od predviđenog neotplaćenog dijela glavnice po inicijalnom otplatnom planu upravo zbog neplaćanja anuiteta i promijene kamatne stope.

60. Nakon očitovanja vještaka stranke nisu imale daljnja pitanja za vještaka niti su imale prigovor na nalaz i mišljenje i očitovanja vještaka.

61. Sud je prihvatio nalaz i mišljenje vještaka kao i očitovanje jer je izrađen prema pravilima struke, stručno i argumentirano, a niti jedna stranka nakon što je vještak

odgovorio na pitanja nije imala primjedbe na matematički izračun vještaka, niti pitanja za vještaka kao ni daljnje prigovore.

62. Tužitelj je u podnesku od 19.03.2026., nakon provedenog vještačenja, postavio konačan tužbeni zahtjev tako da potražuje od tuženika isplatu ukupnog iznosa od 24.028,03 € koji se sastoji od iznosa od 12.213,60 € za pretplatu s osnova valutne klauzule zajedno sa zateznim kamatama, iznosa od 8.044,16 € za razliku iznosa glavnice na dan konverzije zajedno sa zateznim kamatama te iznosa od 3.770,27 € s osnova uglavničenih zateznih kamata na utvrđeni iznose pretplate do zaključno 30.09.2015. Podneskom od 27.07.2026. tužitelj je postavio i eventualno kumuliranim tužbenim zahtjevom koji se odnosi na potraživanje samo uglavničenih zateznih kamata na utvrđene iznose pretplate do zaključno 30.09.2015.

63. Kako je ranije obrazloženo, s obzirom na to da su stranke uredile svoje odnose dodatkom ugovora o kreditu koji je sklopljen sukladno odredbama ZIDZKP/15, tužitelj ima pravo samo na zatezne kamate obračunate na preplaćene iznose za razdoblje od plaćanja svakog pojedinog preplaćenog anuiteta pa do dana izvršene konverzije, stoga je pro postavljeni tužbeni zahtjev neosnovan u dijelu koji se odnosi na isplatu glavnice od 12.213,60 €, koji se tiče pretplate, kao i zateznih kamata na preplaćeni iznos od 12.213,60 € nakon dana konverzije, a osnovan je u dijelu koji se odnosi na isplatu uglavničenih zateznih kamata (3.770,27 €) od dana plaćanja svakog pojedinog preplaćenog anuiteta pa do dana izvršene konverzije 30. rujna 2015. Slijedom navedenog sud je odlučio kao pod točkom I/ i II/ izreke ove presude, a iz istog razloga je neosnovan i tužbeni zahtjev u dijelu kojim se potražuje od tuženika razlika iznosa glavnice na dan konverzije u iznosu od 8.044,16 € sa zateznom kamatom od dana nakon konverzije te je odlučeno kao pod točkom III/ izreke ove presude.

64. Tužitelj potražuje i zatezne kamate na iznos od 3.770,27 € (na uglavničene zatezne kamate na preplatu) i to od 01.10.2015. Ovdje se radi o tražbini obračunatih zateznih kamata na koje se potražuju daljnje zatezne kamate. Odredbom čl. 31. st. 2. ZOO-a propisano je da na iznos neisplaćenih kamata mogu se zahtijevati zatezne kamate samo od dana kad je sudu podnesen zahtjev za njihovu isplatu. Tužitelj je podnio tužbu u ovom predmetu 12. lipnja 2023. pa zatezne kamate na iznos obračunatih zateznih kamata teku od tog dana. Odluka o visini zatezne kamate određena je po čl. 29. st. 2. ZOO-a uz primjenu stope za ostale odnose jer tražbina ne proizlazi iz trgovačkog ugovora. Stoga je sud odlučio kao pod točkom I/ izreke ove presude. Tužitelj je potraživao zatezne kamate od dana nakon konverzije tako je za previsoko zatraženi dio odbio tužitelja te odlučio kao pod točkom IV/ izreke ove presude. Tužitelj je podneskom od od 19.03.2026. potraživao zateznu kamatu po većoj stopi (stopi za trgovačke ugovore), no međutim podneskom od 27.07.2026. je potraživao zateznu kamatu po stopi za ostale odnose te je sud upravo po toj stopi i odredio zatezne kamate kako je to ranije naveo.

65. Nije osnovan tuženikov prigovor zastare. U tužbi tužbeni zahtjev za isplatu nije bio određen, već je tužitelj u tužbenom zahtjevu potraživao isplatu preplaćenih iznosa po osnovi valutne klauzule sa zateznim kamatama, navodeći da će iznos glavnice i zateznih kamata odrediti nakon provedenog vještačenja. Takav tužbeni zahtjev nije bio određen pa se u takvoj situaciji primjenjuju odredbe čl. 109. ZPP-a, odnosno sud je sukladno odredbi čl. 109. st. 1. ZPP-a trebao pozvati tužitelja da ispravi tužbu na način da postavi određen tužbeni zahtjev. Odredbom čl. 109. st. 3. ZPP-a propisano je da ako podnesak vezan za rok bude ispravljen odnosno dopunjen i predan sudu u roku određenom za dopunu ili ispravak, smatrat će se da je podnesen sudu onog dana kad je prvi put bio podnesen. U ovom predmetu tužitelj je postavio određeni tužbeni zahtjev

i prije nego što ga je sud pozvao da to učini sukladno odredbi čl. 109. st. 1. ZPP-a. U toj situaciji također se smatra da je tužba podnesena onog dana kada je prvi puta podnesena sukladno odredbi čl. 109. st. 3. ZPP-a, dakle, 12. lipnja 2023. Drugačijim tumačenjem, odnosno tumačenjem da je zahtjev postavljen tek onda kada je tužitelj podnio podnesak kojim je postavio određeni tužbeni zahtjev, došlo bi do procesne neprihvatljive situacije, odnosno procesno nejednakog položaja tužitelja kojeg je sud pozvao ispraviti tužbu prema odredbi čl. 109. st. 1. ZPP-a i tužitelja koji je sam ispravio tužbu ne čekajući poziv suda u smislu odredbe čl. 109. st. 1. ZPP-a. Prema tome, zahtjev za isplatu zateznih kamata postavljen je onda kada je tužba prvi puta podnesena, a to je 12. lipnja 2023. Tražbina po osnovi povrata onoga što je stranka primila na temelju ništetne odredbe, kao i zateznih kamata na taj iznos, kao sporednog potraživanja, zastarijeva u općem zastarnom roku od 5 godina sukladno odredbi čl. 225. ZOO-a jer za tu tražbinu nije propisan poseban zastarni rok. Zastara restitucijskog zahtjeva po osnovi ništetne odredbe ugovora počinje teći od pravomoćnosti presude kojom se utvrđuje ništetnost te odredbe (takvo stajalište zauzima Vrhovni sud Republike Hrvatske Su-IV-47/2020 od 30. siječnja 2020.). Tužba za zaštitu kolektivnih interesa potrošača podnesena je 4. travnja 2012., a presuda je postala pravomoćna 14. lipnja 2018., što znači da u pogledu restitucijskih zahtjeva zastara počinje teći 14. lipnja 2018. Tužba u ovom parničnom predmetu je podnesena 12. lipnja 2023., dakle prije proteka općeg zastarnog roka računajući od pravomoćnosti presude u kolektivnom sporu.

66. Tužitelj je u pogledu glavnog potraživanja po prvom tužbenom zahtjevu izgubio u parnici u dijelu iznosa od 20.257,76 € (84,30 %), dok je uspio u odnosu na iznos od 3.770,27 € (15,70 %), stoga je tužitelj uspio u sporu s 15,70 %, a tuženik je uspio u sporu s 84,30%. U odnosu na drugi eventualno kumulirano postavljeni tužbeni zahtjev, o njemu se nije odlučivalo iz razloga što je taj drugo postavljeni tužbeni zahtjev već sadržan u prvom tužbenom zahtjevu te je o njemu već donesena odluka.

67. Odredba čl. 154. st. 2. ZPP-a propisuje da ako su stranke djelomično uspjele u parnici, sud će najprije utvrditi postotak u kojemu je svaka od njih uspjela, zatim će od postotka one stranke koja je u većoj mjeri uspjela oduzeti postotak one stranke koja je u manjoj mjeri uspjela, nakon toga će utvrditi iznos pojedinih i iznos ukupnih troškova stranke koja je u većoj mjeri uspjela u parnici koji su bili potrebni za svrhovito vođenje postupka te će toj stranci odmjeriti naknadu dijela takvih ukupnih troškova koji odgovara postotku koji je preostao nakon navedenog obračuna postotaka u kojima su stranke uspjele u parnici. Omjer uspjeha u parnici ocjenjuje se prema konačno postavljenom tužbenom zahtjevu, vodeći računa i o uspjehu dokazivanja u pogledu osnove zahtjeva.

68. Sukladno navedenom tužitelj je dužan naknaditi trošak ovog postupka tuženiku i to u omjeru od 68,60% (84,30%-15,70%= 68,60%). Tuženiku su priznati samo oni troškovi koji su bili potrebni radi vođenja parnice i odmjereni su prema Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika („Narodne novine“ broj: 138/23, 107/25 – dalje: Tarifa) sukladno odredbi čl. 155. ZPP-a, a prema vrijednosti predmeta spora po konačno postavljenom tužbenom zahtjevu.

69. Tuženiku su tako priznati troškovi sastava odgovora na tužbu u cjelokupno zatraženom iznosu od 200,00 €, prema Tbr. 8. t. 1. u svezi Tbr. 54. Tarife, za zastupanje na ročištima od 18.06.2024. i 08.11.2024. za svako u cjelokupno zatraženom iznosu od 200,00 € prema Tbr. 9. t. 1. u svezi Tbr. 54. Tarife, za podnesak od 29.02.2024. u cjelokupno zatraženom iznosu od 200,00 € prema Tbr. 8. t. 1. u svezi Tbr. 54. Tarife, za trošak podnesaka od 27.04.2026. i 26.08.2026. svaki u iznosu od

500,00 € prema Tbr. 8. t. 1. u svezi Tbr. 54. Tarife te trošak ročišta dana 14.05.2026. i 24.09.2026. za svako iznos od 500,00 € prema Tbr. 9. t. 1. u svezi Tbr. 54. Tarife što ukupno iznosi 2.800,00 €, što uz trošak PDV-a (25%) prema Tbr. 46. Tarife sveukupno iznosi 3.500,00 €. Kako tuženik ima pravo na 68,60% troškova, s obzirom na uspjeh u sporu, tako je istom dosuđen trošak u iznosu od 2.401,00 €. Na troškove postupka dosuditi zatezne kamate na temelju čl. 151. st. 3. ZPP-a, sve po stopi iz čl. 29. st. 2. ZOO-a koja se primjenjuje u ostalim odnosima (tako i u odluci VSRH Rev-1114/23 od 04.06.2024.).

70. Slijedom iznesenog valjalo je o troškovima postupka odlučiti kao pod točkom V/ i VI/ izreke presude.

U Zagrebu 02. studenog 2026. godine

S u d a c:
mr. sc. Maja Josipović

Dokument je elektronički potpisan:
MAJA JOSIPOVIĆ
Vrijeme potpisivanja:
02-11-2026
09:26:29

DN:
C=HR
O=TRGOVAČKI SUD U ZAGREBU
2.5.4.97=#130D485233373338383138383737 32
L=ZAGREB
S=JOSIPOVIĆ
G=MAJA
CN=MAJA JOSIPOVIĆ

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:
Protiv ove presude stranke su ovlaštene izjaviti žalbu u roku od 15 dana od dana primitka pisanog otpravka presude odnosno od dana objave presude ukoliko uredno pozvana stranka nije pristupila na ročište za objavu i to u dva primjerka za sud i po jedan primjerak za svaku protivnu stranu. Žalba se podnosi Trgovačkom sudu u Zagrebu, a o žalbi odlučuje Visoki trgovački sud Republike Hrvatske.

DNA:
1. tužitelju po punomoćniku uz nalog za pristojbu na presudu
2. tuženiku po punomoćniku

Broj zapisa: **9-3088f-7a7d3**

Kontrolni broj: **00427-04ac1-b0fe6**

Ovaj dokument je u digitalnom obliku elektronički potpisan sljedećim certifikatom:
CN=MAJA JOSIPOVIĆ, L=ZAGREB, O=TRGOVAČKI SUD U ZAGREBU, C=HR

Vjerodostojnost dokumenta možete provjeriti na sljedećoj web adresi:
https://e-komunikacija.pravosudje.hr/provjera-vjerodostojnosti

unosom gore navedenog broja zapisa i kontrolnog broja dokumenta.

Provjeru možete napraviti i skeniranjem QR koda. Sustav će u oba slučaja prikazati izvornik ovog dokumenta.

Ukoliko je ovaj dokument identičan prikazanom izvorniku u digitalnom obliku, **Trgovački sud u Zagrebu** potvrđuje vjerodostojnost dokumenta.